

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
СумДПУ імені А. С. Макаренка

проф. Юрій ЛЯННОЙ

«25» березня 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
З ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ В11 ФІЛОЛОГІЯ (ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ (ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – АНГЛІЙСЬКА)

Розглянута на засіданні
приймальної комісії
«25» березня 2025 року
Протокол № «7»

Суми 2025

Програма фахового вступного випробування з теорії та практики англійської мови для здобуття ступеня Магістра за спеціальністю В11 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)

Ухвалена на засіданні кафедри англійської філології та лінгводидактики

Протокол № 13 від «06» березня 2025 р.

Завідувач кафедри

Ганна ПОДОСИННІКОВА

Голова фахової атестаційної комісії

Віктор БОНДАРЕНКО

ПРОГРАМА
фахового вступного іспиту
з теорії та практики англійської мови
для вступу на навчання для здобуття ступеня Магістра
за спеціальністю В11 Філологія (Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розрахована для вступників до Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на навчання зі спеціальності В11 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська), які мають диплом «бакалавра» або «спеціаліста», «магістра».

Програма визначає вимоги до фахового вступного випробування для вступу на навчання за ступенем «магістр», спеціальності В11 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська).

Вступне випробування передбачає перевірку розуміння закономірностей розвитку мови як суспільного явища.

Вступне випробування проводиться в письмовій формі, тривалість – 120 хвилин.

Виконання практичних завдань вимагає систематизування набутих теоретичних знань з нормативних курсів з теоретичної граматики, лексикології, теоретичної фонетики, стилістики англійської мови.

Під час іспиту вступники повинні продемонструвати володіння фонетичною, лексичною та граматичною нормами англійської мови, вміти правильно реалізувати ці норми в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях. Головною вимогою до рівня теоретичної підготовки випускників є знання сучасних підходів до вивчення мови, теорії англійської мови (теоретичної фонетики, лексикології, теоретичної граматики, стилістики).

Абітурієнти, які вступають на навчання зі спеціальністю В11 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ступенем «магістр» (на основі відповідної базової вищої освіти) повинні **знати:**

- сутність мови як суспільного явища, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу; принциповий зв'язок мови і світу;
- основні одиниці мови і мовлення;
- основні лінгвістичні терміни та поняття;
- основні закони та положення, пов'язані з розвитком певних підсистем (перший та другий зсув приголосних, закон Вернера тощо);
- фонологічну систему мови;
- лексичну систему мови;
- функціональні властивості мови;
- природу граматичних явищ та граматичних процесів в синхронії та діяхронії.
- стилістичні особливості мови;

Абітурієнти, які вступають на навчання за спеціальністю В11 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ступенем «магістр» (на основі відповідної базової вищої освіти) повинні **вміти:**

- робити компонентний аналіз;
- визначати тип синонімії, антонімії, розрізняти полісемію та омонімію;
- описувати валентність та дистрибуцію (перш за все дієслів);
- робити аналіз слів за словотвірним типом (складні, похідні, скорочені слова та їх підтипи);
- визначати типи фразеологічних одиниць, „відновлювати” форму фразеологізмів за одним із компонентів;
- визначати лексику, що є спільною для індоєвропейських мов;
- застосовувати на практиці закони та теоретичні положення, які стосуються мовних явищ;
- визначати стилістичне забарвлення мовних одиниць, їх належність до певного стилістичного рівня;

— визначати виразні засоби та стилістичні прийоми та їх функціональну роль у тексті.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ (СТУПІНЬ МАГІСТР)

Іспит складається з таких завдань:

1. тестове завдання (перевірка лексичної та граматичної компетенції); 60 балів

2. переклад українського тексту іноземною мовою (200-250 слів); 50 балів

3. тест (20 завдань), який включає питання з:

- теоретичної фонетики;
- теоретичної граматики;
- лексикології;
- стилістики. 90 балів

Фаховий іспит проводиться іноземною мовою з метою перевірки теоретичних знань та визначення рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції вступників (знання іноземної мови мають відповідати рівню C1 – досвідчений користувач) за шкалою і критеріями, які подані у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти і рекомендовані Міністерством освіти і науки України №14/18.2-481 від 02.03.2005).

Теоретичні питання з лінгвістики

Граматичні категорії іменника, дієслова, прикметника та способи їхнього виразу в різні періоди розвитку мови. Словосполучення і речення як основні одиниці синтаксичної системи мови. Ієрархічні відносини компонентів словосполучення і речення в різні періоди розвитку мови.

Фонетичний устрій мови. Система голосних, приголосних. Звуки, звукопоєднання, складотворення, наголос, інтонація. Звук та фонема. Алфавіт,

графіка, орфографія. Артикуляційна база англійської мови. Діалекти та глобальний характер англійської мови.

Етимологічний склад мови. Особливості словотвору. Слово як окрема одиниця. Основні типи морфем у мові та їх співвідношення. Аломорфи. Слова прості та складні. Словотворення і словозміна. Головні та другорядні типи словотворення. Продуктивність різних типів словотворення. Значення слова. Головні типи значення слова: лексичне та граматичне. Компоненти лексичного значення: денотативний, конотативний, стилістичний. Синонімія. Джерела синонімії. Функції синонімів, їх класифікація. Омонімія. Різні шляхи утворення омонімів. Класифікація омонімів. Рухомість словникового складу. Фразеологічні одиниці як елементи словникового складу мови. Фразеологічна одиниця і слово. Фразеологічна одиниця і словосполучення. Шляхи утворення фразеологічних одиниць. Запозичення з інших мов як відображення культурно-історичних зв'язків між народами.

Проблематика частин мови. Принципи виділення частин мови. Дискусійні питання класифікації слів по частинах мови. Повнозначні та службові частини мови. Перехідність, частин мови. Частини мови в ономазіологічному висвітленні. Повнозначні частини мови. Іменник. Граматичне значення іменника. Семантико-граматичні підкласи іменників. Граматичні категорії іменника. Категорія числа. Співвідношення форм однини та множини. Категорія відмінка. Синтаксичні функції іменників.

Займенник. Семантична класифікація займенників. Дейктична та анафорична функція займенників. Синтаксичні особливості займенників. Граматичні категорії займенників. Числівник. Загальна характеристика та проблеми субкатегоризації. Прикметник. Граматичне значення прикметника. Семантико-граматичні підкласи прикметників. Граматичні категорії прикметника. Синтаксичні функції прикметників. Субстантивація прикметників. Дієслово. Граматичне значення дієслова. Семантико-граматичні групи дієслів. Валентність дієслів. Граматичні категорії дієслова (вид, час, спосіб, стану). Транспозиція дієслівних форм. Функціонально-семантичні поля темпоральності, стану та модальності.

Безособові форми дієслова, їх граматичні категорії та синтаксичні функції. Предмет синтаксису. Основні одиниці синтаксису. Синтаксичні зв'язки. Синтаксична синонімія, омонімія. Проблеми семантичного синтаксису. Проблеми функціонального синтаксису. Речення. Проблема визначення речення. Основні ознаки речення. Предикативність, модальність, заперечення. Співвідношення понять "речення" та "висловлювання". Рівневий аналіз речення. Структурно-синтаксична характеристика речень. Головні та другорядні члени речення. Елементи ускладнення речення: однорідні, уточнюючі та відокремлені члени речення. Моделі речення. Поняття синтаксичної парадигми. Рольова семантика речення. Актуальне членування речення. Тема та рема. Основні семантичні типи. Модус та диктум речення. Комунікативні типи речень. Речення та мовленнєвий акт. Прагматична транспозиція речення. Структурно-синтаксичні типи речень. Прості речення (односкладне, двоскладне речення). Складні речення (складносурядні та складнопідрядні речення). Повні та еліптичні речення.

Стилістика як лінгвістична дисципліна. Стилістика в системі лінгвістичних дисциплін. Вихідні поняття стилістики: Мовні та мовленнєві одиниці. Синтагматика та парадигматика. Опозиція та контраст. Марковані та немарковані члени опозиції. Інваріант і варіант. - Базові поняття стилістики. Стиль. Норма. Образ і образність. Конотація. Поняття контексту. Експресивні ресурси мови: виразні засоби та стилістичні прийоми.

Фоностилістика та основні стилістичні прийоми. Стилістична значимість фонетичних явищ і категорій. Звуконаслідування. Алітерація. Асонанс. Ритм, Рима. Стилістичні аспекти морфології. Стилістичні прийоми на морфологічному рівні. Стилістична диференціація англійської лексики. Стилістичне значення слова. Види стилістичного значення. Критерії стилістичної диференціації англійської лексики. Слова, що мають лексико-стилістичну парадигму. Слова, що не мають лексико-стилістичної парадигми. Стилістичні функції літературної лексики: поетизми, архаїзми, варваризми та іноземні слова, книжкові слова, стилістичні неологізми, історизми, екзотизми, запозичення, терміни, номенклатурні слова, стилістичні неологізми. Стилістичні функції розмовної

лексики: розмовні слова, загальний сленг, спеціальний сленг, діалектизми, вульгаризми. Стилiстичнi функцiї фразеологiї.

Виразнi засоби та стилiстичнi прийоми на синтаксичному рiвнi. Виразнi засоби англiйського синтаксису: засоби заснованi на навмисному скороченнi деяких елементiв структури речень (елiпсис, апосiопеза, називнi речення, асиндетон). Засоби, що ґрунтуються на надмiрностi деяких елементiв структури речень (звичайне повторення, обрамлення, анадиплозис, синтаксична тавтологiя, полiсиндетон, емфатична побудова, вставнi конструкцiї). Засоби, що ґрунтуються на порушеннi порядку слiв у структурi речень (стилiстична iнверсiя, вiдокремлення в синтаксичних одиницях, вiдсторонення).

Стилiстичнi прийоми англiйського синтаксису: прийоми, заснованi на взаємодiї синтаксичних конструкцiй декiлькох контактних пропозицiй або речень (паралельних конструкцiй, хiязмус, анафори, епiфори). Прийоми, що заснованi на взаємодiї типiв i форм зв'язкiв мiж пропозицiями та реченнями (парцеляцiя, суряднiсть замисть пiдрядностi, пiдряднiсть замисть сурядностi). Стилiстичнi прийоми на основi транспозицiї значення синтаксичної структури в контекстi (риторичне питання).

Загальна характеристика фiгур замищення як семасiологiчних виразних засобiв. Фiгури кiлькостi (гiпербола, мейоз, лiтоти). Фiгури якостi. Загальна характеристика. Метонiмiчна група: синекдоха, перифраз, евфемiзм. Метафорична група. Синтаксичнi та смисловi вiдмiнностi метафори та метонiмiї. Види метафори. Антономазiя, її типи. Уособлення. Алегорiя. Епiтет. Iронiя. Контекстнi типи iронiї.

Загальна характеристика фiгур поєднання як семасiологiчних прийомiв стилiстики. Класифiкацiя фiгур поєднання. Фiгури тотожностi: порiвняння, синонiми-замiнники та синонiми-специфiкатори. Фiгури нерiвностi: наростання, розрядка, каламбур, зевгма. Фiгури опозицiї: антитеза, оксиморон.

Перелік тем, які виносяться на іспит

- Personal Identification. Appearance and character. Interests and hobbies.
- Family life. Family relations. Marriage and wedding. Bringing up children.
- Homes and Housing. Living conditions. Accommodation. Household chores.
- Meals and Cooking. Food and drink. Eating and drinking habits. Eating out.
- Shopping. Types of shops. Money, payment and prices. Clothes and fashion.
- Seasons and Weather. Weather forecast.
- Students' Life and Studies. University studies. Students' day off.
- Urban and Rural Life. Native town / village.
- Health. Diseases and health problems. Visiting a doctor. Health service. Keeping fit. Healthy lifestyles.
- Leisure and Sports. Summer and winter sports. Sports and games. Weekend activities and holidays. Olympic Games.
- Travelling. Public transport. Travelling by air, sea, rail or car. Hitch-hiking and cycling.
- Theatre. A visit to a theatre. The history of the theatre. Cinema. The history of cinema. TV and cinema, their impact on people. My favorite actor/ director/ film. Film reviews.
- English in the World. World Englishes.
- Language rights. Special English. The future of English. Language policy.
- Choosing a Career. Work and employment. My future profession.
- Art. Trends in art. Museums. My favourite painter.
- Music. Trends and genres in music. Preferences in music.
- Environment. Wildlife and the environment. Environmental problems and solutions. Environmental protection. World ecological movements.

- Political System. Government. Elections, political parties and movements. Current national and international political trends.
- Mass Media. The press. Radio and television.
- New information technologies and modern means of communication. The Internet. Communication with E-pals. Netiquette.
- Law and crime. Courts and trials. Criminals. Law enforcement. Human rights. The Constitution.
- Education. Types of schools. Discipline in schools. Class management. Problem children.
- Higher Education. The system of higher education. Universities.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ Фахового іспиту (ступінь магістр)

Оцінювання правильності виконання тестових завдань та письмової частини іспиту відбувається відповідно до виду завдань:

- *перша частина завдань іспиту:* 20 завдань на перевірку лексичної та граматичної компетенції.

За кожне правильно виконане завдання надається *3 бали*, за неправильне виконання бали не нараховуються. Максимальна кількість балів за виконання першої частини завдань іспиту становить *60 балів*.

- *друга частина завдань іспиту:* переклад українського тексту іноземною мовою (200-250 слів). Максимальна кількість балів за виконання цього завдання становить *50 балів*, з яких *15 балів* надається за відповідність змісту перекладеного тексту україномовному першоджерелу; *15 балів* – за використання відповідного цьому жанру стилю та лексики; *20 балів* за загальну правильність: орфографічну (*5 балів*), граматичну (*5 балів*), лексичну (*5 балів*) та коректне використання засобів міжфразового зв'язку (*5 балів*).

- *третьа частина завдань іспиту:* 20 тестових завдань із теоретичної фонетики, лексикології, теоретичної граматики, стилістики англійської мови.

За кожне правильно виконане завдання надається 4,5 бали, за неправильне виконання бали не нараховуються. Максимальна кількість балів за виконання першої частини завдань іспиту становить 90 балів.

За підсумками вступного іспиту абітурієнт може набрати від 0 до 200 балів включно. Позитивна оцінка від 100 до 200, 0-99 – незадовільно, іспит вважається нескладеним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева І.О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови (англ. мовою). Вінниця: Нова Книга, 2007. 328 с.
2. Балащенко Л.М., Подосиннікова Г.І. Global Issues: [навч. посібник для студ. старш. курсів ф-тів ін. мов]. Суми, Україна: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 214 с.
3. Безвін Ю.Г., Подосиннікова Г.І. Controversial Issues: Forming Communicative Competence Through Project Work: [навч. посібник для студ. старш. курсів ф-тів ін. мов]. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 163 с.
4. Гладуш Н.Ф. Теоретична граматика англійської мови в таблицях і схемах. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 54 с.
5. Єфімов Л.П. Стилїстика англійської мови. Вінниця: Нова книга, 2004.
6. Квасова О.Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь: [навч. посібник]. К.: Ленвіт, 2009. 119 с.
7. Коваленко А.М., Павлов В.В. Теоретичні основи граматики сучасної англійської мови. (англ. мовою). Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2003. 148 с.
8. Лотоцька К. Стилїстика англійської мови: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. URL: <https://it.b-ok2.org/book/3149323/316ed3>
9. Уткіна Л. О., Особливець О.Ю., Євтушенко Т. В. English for Seniors. Term I: [навч. посібник для студ. 4-го курсу]. Суми, Україна: Вид-во СумДПУ, 2009. 246 с.

10. Уткіна Л. О., Особливець О.Ю., Євтушенко Т. В. English for Seniors. Term II: [навч. посібник для студ. 4-го курсу]. Суми, Україна: Вид-во СумДПУ, 2009. 256 с.
11. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Ковальчук Н.М., Ярощук І.П., Ганічева Т.В., Кукуєва Н.О. Практичний курс англійської мови: підручник для студентів 4 курсу. Вінниця: Нова книга, 2008. 608 с.
12. Ясінецька О.А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 240 с.
13. Bauer L. English Word-formation. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 311 p.
14. Clare A., Wilson J. (2012) *Speak Out Advanced. Student's Book*. Harlow, UK: Pearson, Longman.
15. Cotton, D., Falvey, D., Ken, Lebeau, I., & Rees, G. (2012). *Language Leader Advanced. Student's Book*. Edinburgh Gate, UK: Pearson, Longman.
16. Crystal D. English as the Global language. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
17. Crystal D. A Dictionary of Linguistics and Phonetics (2011)
18. Cullen P. (2012). *Cambridge Vocabulary for IELTS Advanced*. Cambridge: Cambridge University Press.
19. Dellar, H., & Walkly, A. (2007). *Innovations Advanced. Student's Book*. Thomson ELT.
20. Evans, V. (2011). *Round-Up 6: English Grammar Practice*. Harlow: Pearson, Longman.
21. Evans, V., & Dooley, J. (2002). *Upstream Proficiency. Student's Book*. Newbury, UK: Express Publishing.
22. Evans, V., & Dooley, J. (2007). *Upstream Advanced. Student's Book*. Third Edition. Newbury, UK: Express Publishing.
23. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman, Pearson Education Limited, 2001. 371 p.

24. Harris Robert. A Handbook of Rhetorical Devices. URL: <https://www.virtualsalt.com/rhetoric.htm>
25. Howard J. An Introduction to the Nature and Function of Language. London: A and C Black, 2017. 231 p.
26. Howard J. Lexicography. London: Taylor and Francis, 2013. 200 p.
27. Howard J. Words and their Meaning. London: A and C Black, 2015. 224 p.
28. Howard J. Words, Meaning and Vocabulary. London: A and C Black, 2012. 224 p.
29. Jones L. (2002). *New Progress to Proficiency. Students Book*. Cambridge: Cambridge University Press.
30. Jones, C., & Bastow, T. (2006). *Inside Out Advanced. Student's Book*.
31. Khekalov M. A. Practical Course of English Stylistics. Sumy Ped. Univ., 2004.
32. Khekalov M.A. English Stylistics. Sumy: SDPU., 2003.
33. Kukharencov V.A. A Book of Practice in Stylistics: A manual. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2000. 160 p.
34. Lipka L. English Lexicology: Lexical Structure, Word Semantics and Word-formation. Berlin: Gunter Narr Verlag, 2017.
35. McCarty, M., & O'Dell, F. (2005). *English Vocabulary in Use. Upper-Intermediate*. Cambridge: Cambridge University Press.
36. Vince, M., & Sunderland P. (2009). *Language Practice Advanced*. Oxford: MacMillan Education.
37. Zhukovska V.V. English Stylistics: Fundamentals of Theory and Practice. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2010. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12670/1/v.pdf>
38. Upstream Upper Intermediate (Student's Book). V. Evans, J. Dooley. Express Publishing, 2019. 264 p.